

bakertilly
GÜRELi

2023 YILI EKONOMİK GÖRÜNÜM
(ULUSAL VE KÜRESEL PERSPEKTİFTEN)

İÇİNDEKİLER

I. ULUSAL GÖRÜNÜM	2	II. KÜRESEL GÖRÜNÜM	23
A. ÜRETİM VE BÜYÜME	2	1. Ülkelerin Gayrisafi Yurtiçi Hasılası (GSYİH)	23
1. Çeyreklik GSYİH Verileri	2	2. Ülkelerin Kişi Başı GSYİH	24
2. Uzun Dönemi GSYİH Trendi	3	3. OECD Birleşik Öncü Göstergeler	25
3. Milli Gelirin Sektörel Dağılımı	4	4. IMF Büyüme Projeksiyonları	26
4. Sektörler İtibariyle Artış Oranı	5	5. Küresel Enflasyon Oranları	27
5. İşgücünün Milli Gelirden Aldığı Pay	6	6. Küresel İşsizlik Oranları	28
6. Konut Satışları	7	7. Cari Denge/GSYİH	29
7. Konut Satışlarının İl Dağılımı	8	8. Küresel Faiz Oranları	30
8. İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranları	9		
B. PARASAL GÖSTERGELER	10		
1. Döviz Kurları	10		
2. Dış Ticaret ve Hizmetler Dengesi	11		
3. Cari İşlemler Dengesi	12		
4. Enflasyon Oranları	13		
5. Emisyon Hacmi ve Diğer Göstergeler	14		
6. Merkez Bankası Rezervleri	15		
C. FİNANSAL PİYASALAR	16		
1. Türk Lirası ve Döviz Cinsinden Mevduatlar	16		
2. Kredi Faiz Oranları	17		
3. Kredi Hacmi	18		
D. KAMU MALİYESİ	19		
1. Bütçe İçinde Faiz Harcamalarının Payı	19		
2. Vergi Gelirleri	20		
3. Dış Borç Stoku	21		
4. İç ve Dış Faiz Harcamaları	22		

ÖNSÖZ

2023 YILI TÜRKİYE VE DÜNYA EKONOMİSİ

2019 yılının sonlarında ortaya çıktığı tahmin edilen ve 2020 yılı içerisinde tüm dünyada etkisini gösteren Covid-19 salgını Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11 Mart 2020 tarihinde Pandemi olarak ilan edilmiştir. Böylece hemen hemen tüm dünya ülkelerinde sosyal izolasyon uygulamaları devreye girmiş; çeşitli ülkelerce yılın belli günlerinde kısmi ya da tam kapanma dahil çeşitli kısıtlamalar uygulanmıştır. Alınan tedbirlerin Dünya ekonomisi üzerindeki etkisi de tahmin edileceği üzere büyük olmuştur.

2021 yılının ortalarına doğru salgının toplum sağlığı üzerindeki etkileri azalmış; buna bağlı olarak kısıtlama uygulamaları gevşetilmiştir. Böylece Pandeminin ülke ekonomileri üzerindeki etkileri azalma eğilimi göstermiştir. Ancak tedarik – üretim – pazarlama zincirinin bütünü değerlendirildiğinde, kısıtlama uygulamalarının etkisi, kısıtlamalar kaldırılrsa bile daha uzun yıllar devam edeceğe benzemektedir.

Pandeminin 2023 yılı üzerindeki etkisi, genel olarak enflasyonla mücadele ile bağlantılıdır. Pandeminin üretim ve büyüme üzerindeki olumsuz etkisini azaltmak için genişletici para ve maliye politikaları uygulanmış; bu da Pandemi sonrası toparlanmaya başlayan ekonomilerde, enflasyonun yükselmesine neden olmuştur. Bu nedenle 2023 yılında ülkeler, görece sıkı para ve maliye politikaları uygulayarak enflasyonla mücadeleye girişmişlerdir. Enflasyonla mücadelenin üretim ve büyüme üzerindeki olumsuz etkileri ise kaçınılmazdır. Enflasyonla mücadelenin 2024 yılında da devam etmesi beklenmektedir.

Bültenin ilk bölümünde Türkiye Ekonomisi ile ilgili veriler paylaşılmıştır. Verilerin sunumunda, önceki yıllarla yapılan karşılaştırmalara da yer verilerek 2023 yılının uzun dönemli analizler içerisindeki önemi de ortaya konmuştur. Türkiye Ekonomisi ile ilgili veriler Üretim, Parasal Göstergeler, Finansal Piyasalar ve Kamu Maliyesi başlıkları altında derlenmiştir.

Bülten'in ikinci bölümünde ise Küresel Ekonomi ile ilgili veriler paylaşılmıştır. Veriler, belli başlı ülkeler itibariyle karşılaştırmalı olarak ortaya konmuştur. Rusya'nın Ukrayna'yı 2022 yılında başlayan işgali de pek çok sayıda insanın ya hayatına mal olmuş ya da yaşamlarını olumsuz yönde etkilemiş ve savaş Küresel Ekonomi üzerinde önemli etkilerde bulunmuştur. Savaş nedeniyle başta enerji ve gıda kaynaklı olmak üzere pek çok küresel ekonomik faaliyet olumsuz yönde etkilenmiştir. Bu durum çoğu ülkenin Covid-19'un ekonomik etkilerinden toparlanma sürecini olumsuz yönde etkilemiştir. Anılan gelişmelerin yaşandığı yıllar olan 2020-2023 döneminin, önceki yıl verileri ile birlikte analizinin, geleceğe dair ışık tutacağını değerlendirmekteyiz.

A. ÜRETİM VE BÜYÜME

1. Çeyreklik GSYİH Verileri – Bir Önceki Yılın Aynı Çeyreğine Göre

MİLLİ GELİRİN BÜYÜME HIZI YAVAŞLAMAKTADIR

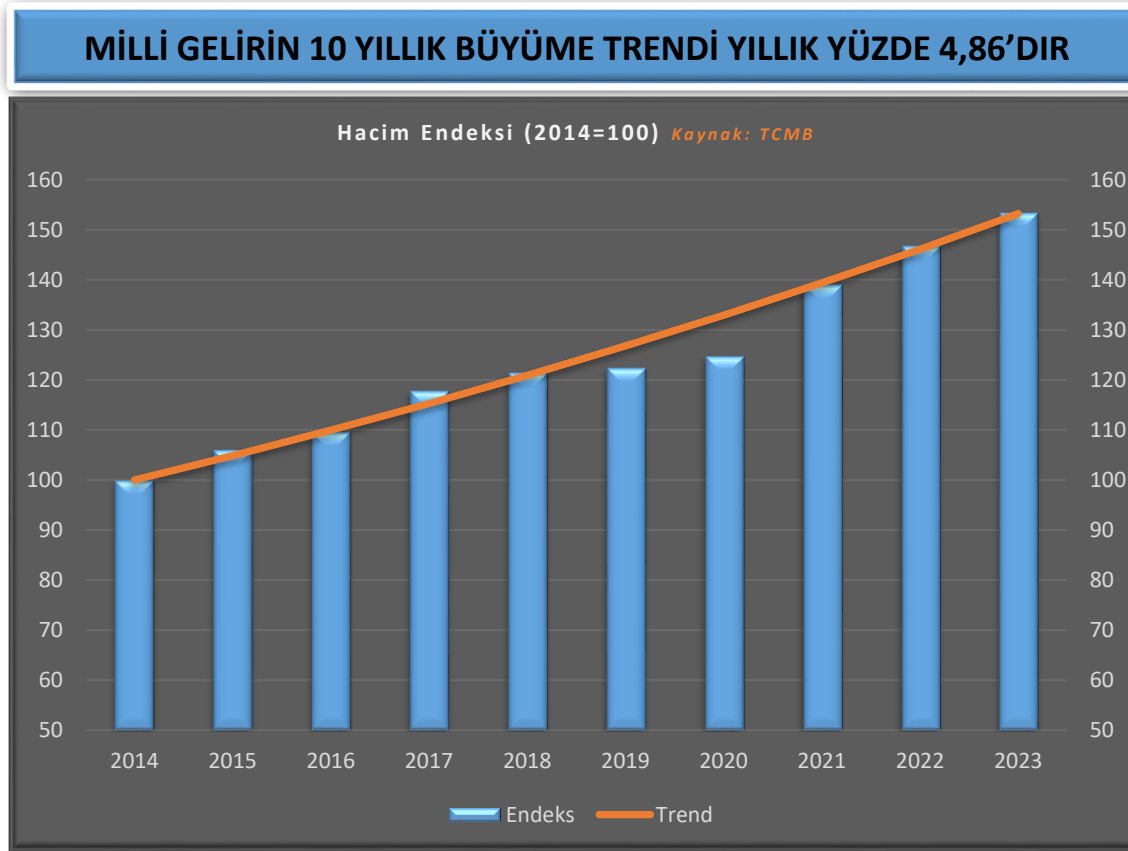
Çeyreklik GSYİH Verileri (Kaynak: TÜİK)

Yıl	Çeyrek	Cari Fiyatlarla (milyon TL)	Cari Fiyatlarla (milyon \$)	Zincirlenmiş Hacim Endeksi	Değişim Oranı (%)
2022	Yıllık	15.011.776	905.814	210,9	5,5
	I	2.519.789	181.490	186,9	7,8
	II	3.424.670	219.665	201,6	7,6
	III	4.273.138	242.416	223,8	4,1
	IV	4.794.179	262.243	231,2	3,3
2023	Yıllık	26.276.307	1.118.593	220,4	4,5
	I	4.642.146	246.013	194,3	4
	II	5.506.173	271.669	209,5	3,9
	III	7.696.613	296.508	237,4	6,1
	IV	8.431.375	304.402	240,4	4

- Pandemi ile yavaşlayan büyüme 2021 yılında yüksek büyüme oranı ile telafi edildikten sonra 2022 yılında uzun dönemli trendine geri dönmüştür.
- Ancak 2023 yılında büyüme oranı uzun dönemli büyüme trendinin altında kalmıştır.
- Pandeminin ortadan kalkması ile birlikte göz önüne çıkan değerler, büyüme oranının yavaşladığını göstermektedir.

A. ÜRETİM VE BÜYÜME

2. Uzun Dönemi GSYİH Trendi

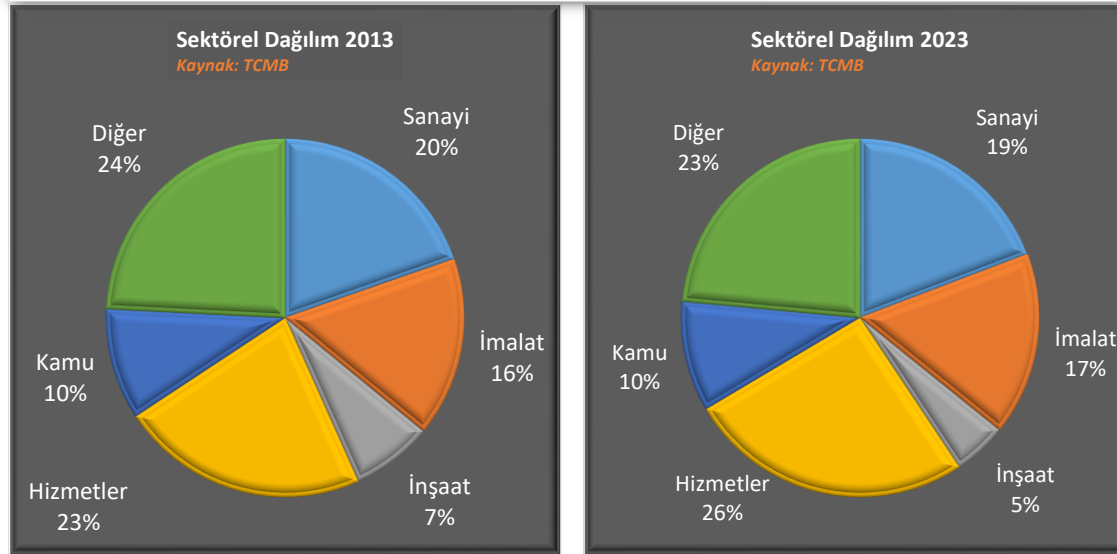

- Yan taraftaki grafiğin hazırlanmasında GSYİH 2014 yılı için 100, baz değeri olarak alınmıştır.
- Buna göre milli gelir değerlerindeki yıllık ortalama büyüme, yüzde 4,86 düzeyinde gerçekleşmiş bulunmaktadır.
- Pandemi yılları olan 2019 ve 2020 yıllarında büyüme oranlarının trendin altında olduğu görülmektedir.

A. ÜRETİM VE BÜYÜME

3. Milli Gelirin Sektörel Dağılımı

İNŞAAT SEKTÖRÜNDEN HİZMETLER SEKTÖRÜNE KAYIŞ VARDIR

• Milli gelir içinde sektörel paylarının 2013 ile 2023 yılları itibariyle karşılaştırmalı dağılımı yandaki grafikte yer almaktadır.

• İnşaatın milli gelir içindeki payı bir parça azalırken hizmetler sektörünün payı görece artmıştır.

A. ÜRETİM VE BÜYÜME

4. Sektörler İtibariyle Artış Oranı

FİNANS SEKTÖRÜ BÜYÜMEDE EN YÜKSEK PAYA SAHİPTİR.

(Kaynak: TCMB)

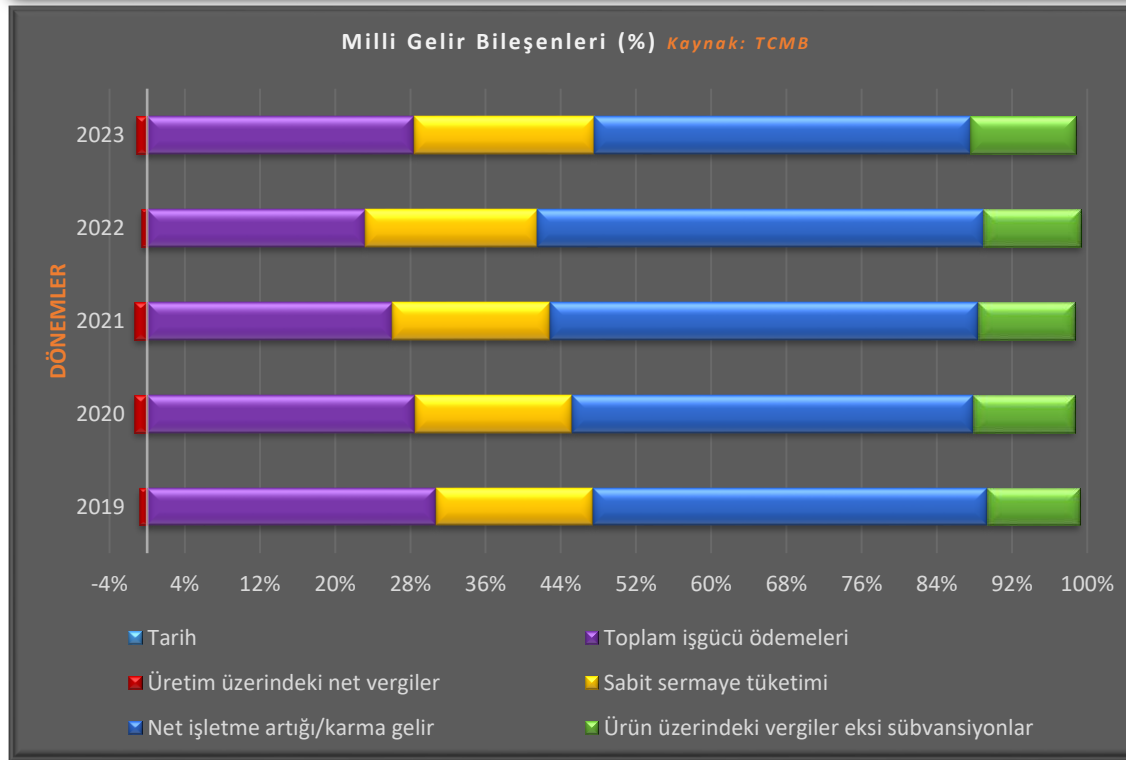
Sektör	Artış Oranı (%)
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	-0,22
Sanayi	0,79
Mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri	1,17
Bilgi ve İletişim	1,30
İmalat Sanayi	1,64
Gayrimenkul faaliyetleri	2,69
Kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	3,76
GSYİH	4,52
Diğer hizmet faaliyetleri	4,59
Hizmetler	6,38
İnşaat	7,82
Finans ve sigorta faaliyetleri	9,03
Vergi-sübvansiyon	13,29

- 2022 ve 2023 yıllarının karşılaştırılmasında milli gelirin %4,52 arttığı görülmektedir.
- Harcama yöntemi ile oluşturulan sektörel dağılımda finans ve sigorta faaliyetlerinin, inşaat sektörünün ve hizmetler sektörünün ortalamasının üzerinde genişlediği, tarım, ormancılık ve balıkçılık faaliyetinde küçük bir daralma olduğu ve bu arada vergi harcamalarında görece yüksek oranda artış olduğu gözlemlenmektedir.

A. ÜRETİM VE BÜYÜME

5. İşgücünün Milli Gelirden Aldığı Pay

İŞ GÜCÜNÜN MİLLİ GELİRDEKİ PAYI DİKKAT ÇEKİCİDİR

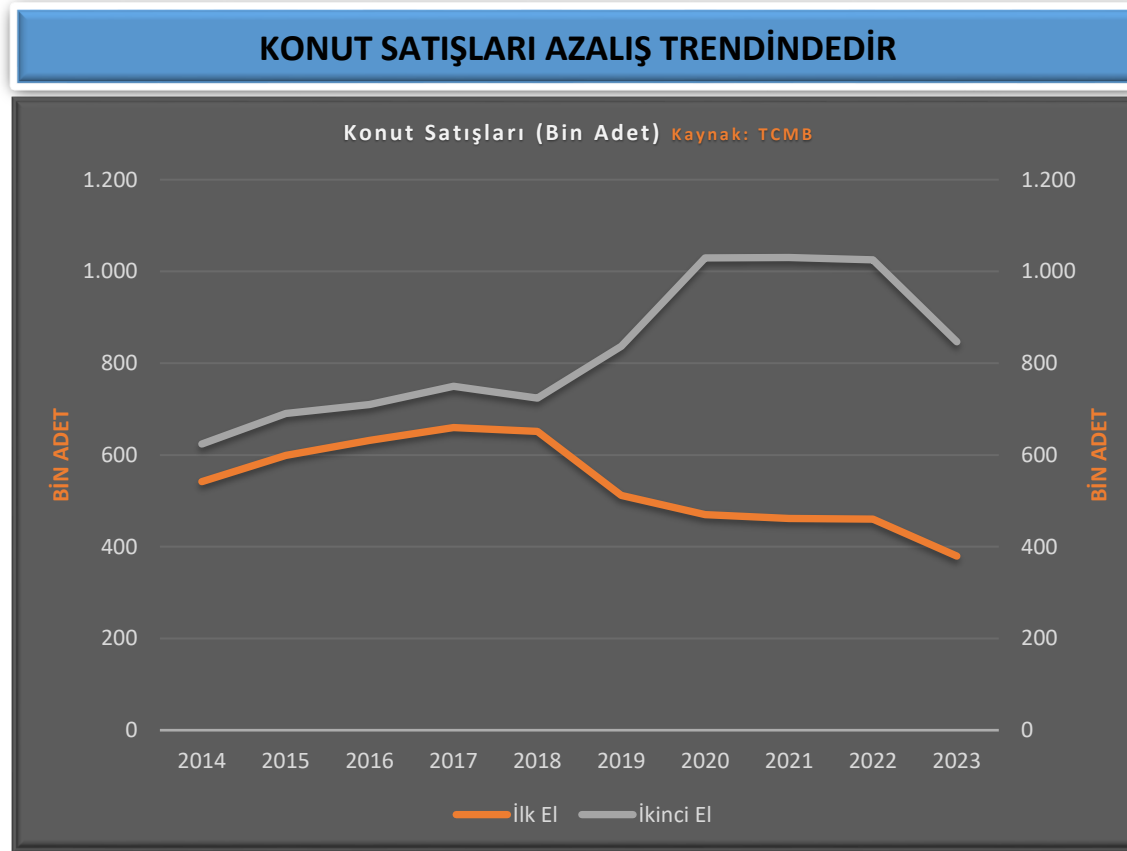

● 2019-2023 yılları arası gayri safi katma değer içerisinde yer alan değerlerin dağılımında iş gücünün payının 2019 yılından beri azalışa geçtiği ancak 2023 yılında yeniden eski düzeyine yaklaştığı gözlemlenmektedir.

● Bu durumun, 2022 yılında hızla yükselişe geçen enflasyonun, ücretlerin reel değerini düşürmüş olmasından kaynaklanması muhtemeldir. Ücretlerin reel değerinin, 2023 yılında güncellenmiş olması, ücretlerin milli gelirdeki payının 2023 yılında yeniden eski düzeyine gelmiş olmasının gerekçesi olarak yorumlanabilir.

A. ÜRETİM VE BÜYÜME

6. Konut Satışları

- Konut piyasasındaki satış hacimlerinin seyrinin birincil ve ikinci piyasalar yönünden 2018 yılından itibaren ayrıştığı görülmektedir.
- İkinci el satışlar 2018 yılından bu yana ilk el satışların üzerinde seyretmektedir.
- Genel olarak konut satışlarının 2021 yılında zirve yaptığı ardından azalışa geçtiği görülmektedir.

A. ÜRETİM VE BÜYÜME

7. Konut Satışlarının İl Dağılımı

KONUT SATIŞLARINDA ANTALYA'NIN PAYI DİKKAT ÇEKİCİDİR

2023 İlk El Konut Satışı İl Dağılımı (Kaynak: TCMB)

İl	Oran	İl	Oran
İstanbul	14,57	Mersin	3,42
Antalya	6,68	Gaziantep	3,00
Ankara	6,63	Kocaeli	2,90
İzmir	4,68	Konya	2,86
Bursa	3,84	Tekirdağ	2,49

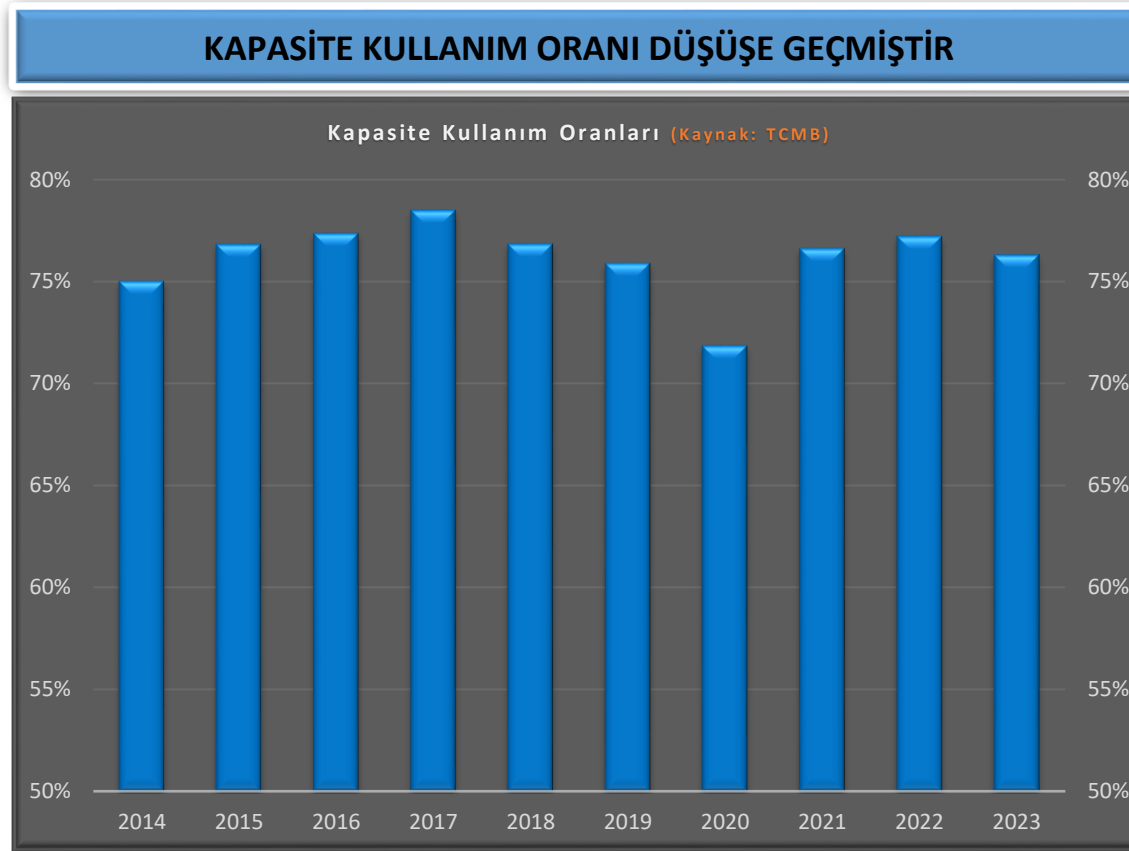
● 2023 yılı itibariyle ilk el konut satışlarında İstanbul yüzde 14,57 ile birinci sıradadır. Konut satışlarının il bazında dağılımında, genel olarak il büyüklüğüyle orantı göze çarparken, Antalya'nın sıralamada ikinci olması dikkat çekicidir.

● Yabancılara yapılan konut satışları 2023 yılında bir önceki yıla göre %48,1 azalarak 35 bin 5 oldu. 2023 yılında toplam konut satışları içinde yabancılara yapılan konut satışının payı %2,9 oldu. (Kaynak: TÜİK).

● 2023 yılında yabancılara yapılan konut satışlarında ilk sırayı 12 bin 702 konut satışı ile Antalya aldı. Antalya'yı sırasıyla 11 bin 229 konut satışı ile İstanbul, 3 bin 16 konut satışı ile Mersin izledi. (Kaynak: TÜİK).

A. ÜRETİM VE BÜYÜME

8. İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranları

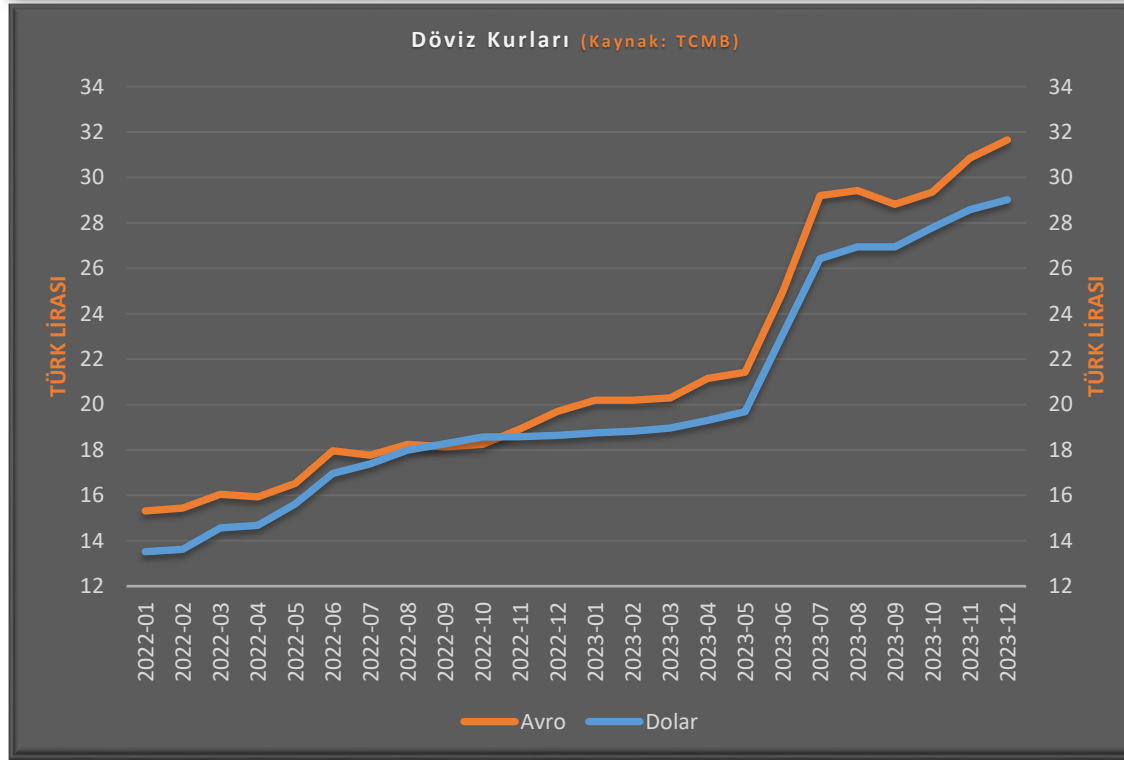

- İmalat sanayi kapasite kullanım oranlarının 2014 yılından itibaren yükselişte olduğu; pandemi döneminde ise bu oranlarda ciddi bir düşüş gerçekleştiği gözlemlenmektedir.
- Pandemi sonrası gerçekleşen toparlanmanın ardından, 2023 yılında kullanım oranının görece azaldığı gözlemlenmektedir. Değer yüzde 76,30'dur.

B. PARASAL GÖSTERGELER

1. Döviz Kurları

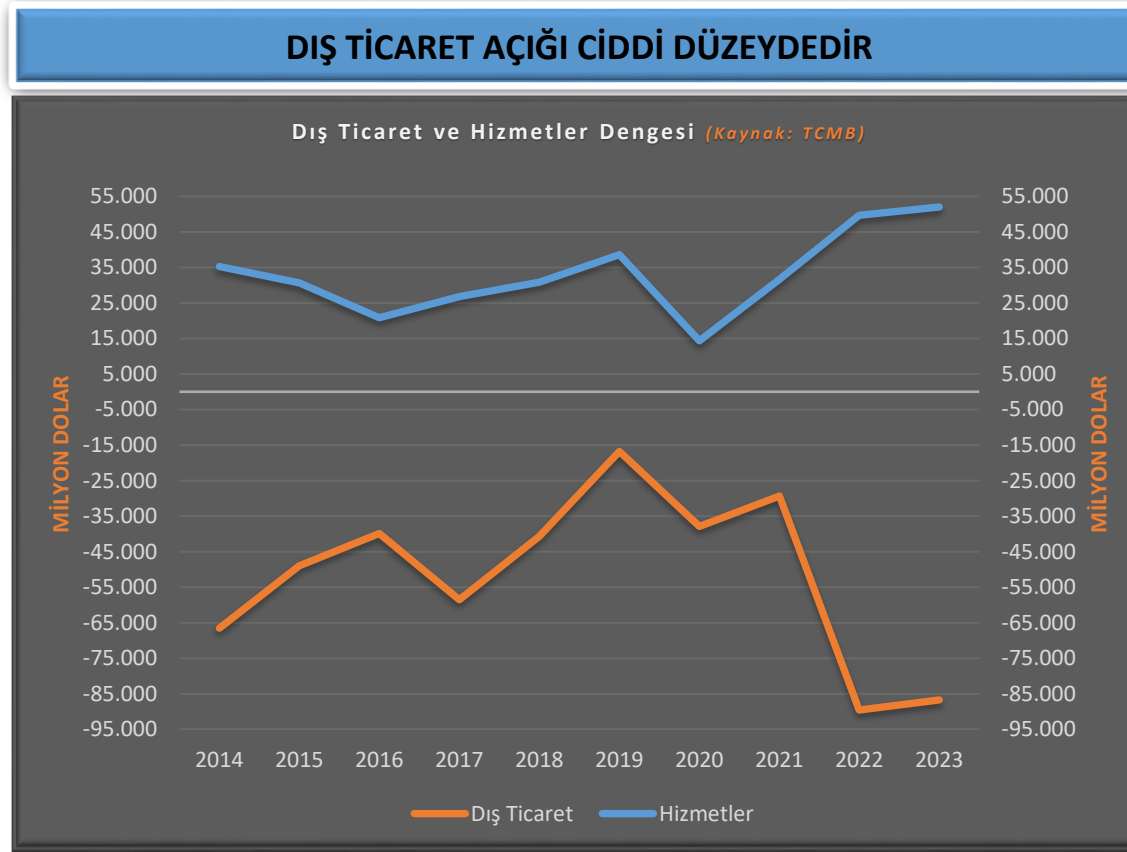
FAİZ ARTIŞI DÖVİZ KURUNDAKİ YÜKSELİŞİ FRENLEMİŞTİR

- 2023 yılı Aralık aylık ortalama Avro kuru, önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 61 oranında artmıştır.
- Eylül 2022 döneminde eşitlenen Dolar – Avro paritesi bu dönemden sonra Dolar lehine gelişme göstermiş ve Dolar kuru, uzun bir aradan sonra Avro kurunu, kısa süreliğine de olsa aşmıştır. Ancak Ekim 2022 döneminde Avro yeniden Dolar karşısında daha değerli hale gelmiştir.
- 22 Haziran 2023 tarihinden itibaren izlenen faiz artış politikasının, döviz kurundaki artışı frenlediği gözlemlenmektedir.

B. PARASAL GÖSTERGELER

2. Dış Ticaret ve Hizmetler Dengesi

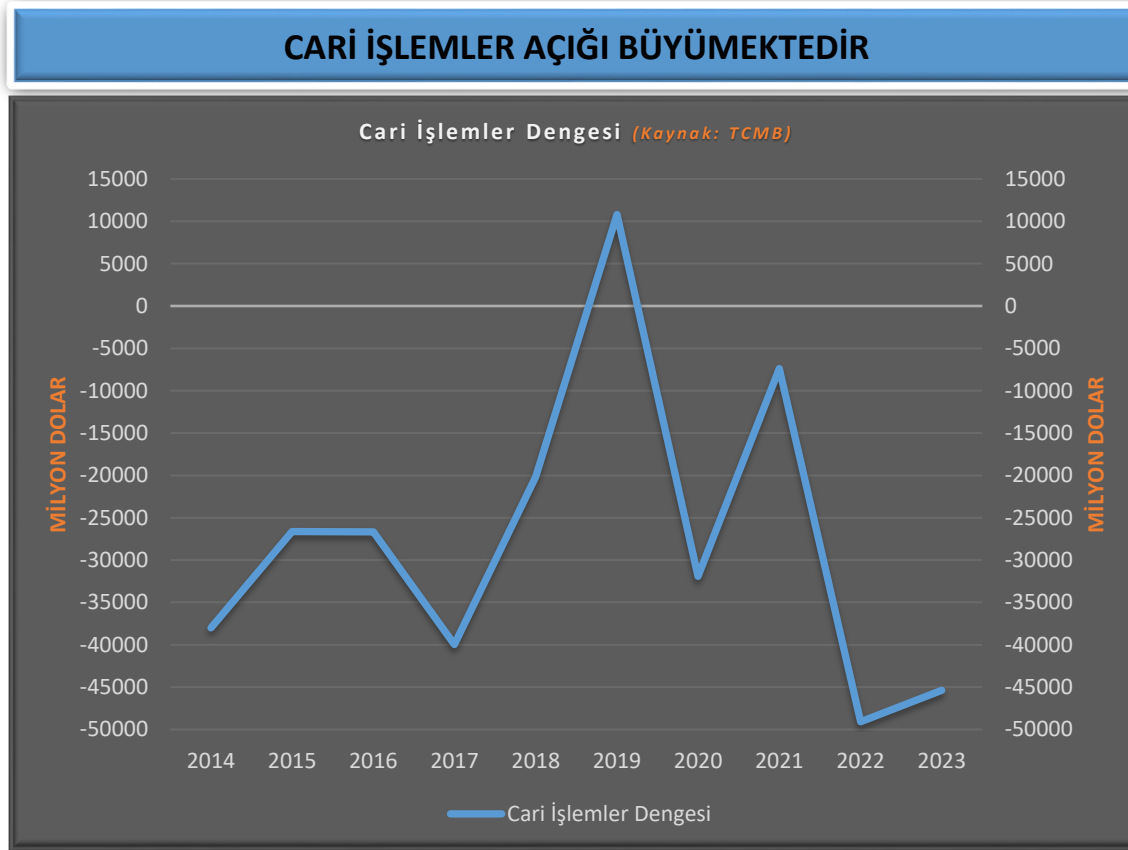
- TCMB tarafından yayımlanan Ödemeler Dengesi İstatistiklerinden oluşturulan yandaki grafik, Ödemeler Dengesi Tanımlı Dış Ticaret Açığı son 10 yıl itibariyle göstermektedir.

- Grafikteki verilerden dış ticaret açığının 2017 yılına kadar büyük ölçüde hizmetler dengesindeki fazla ile karşılandığı görülmektedir. 2017 yılından itibaren her iki kalemden birden görülen iyileşme, 2019 yılında duraksamış; 2021 yılından itibaren ise aniden tersine dönmüştür. Dış ticaret açığında 2019 yılından itibaren gerçekleşen ani artışı, hizmetler dengesindeki artış karşılayamamıştır.

- Dış ticaret dengesindeki kötüye gidiş, 2023 yılında durmuştur. Alınacak ilave önlemlerle kötüye gidişin 2024 yılında tersine dönmesi beklenmektedir.

B. PARASAL GÖSTERGELER

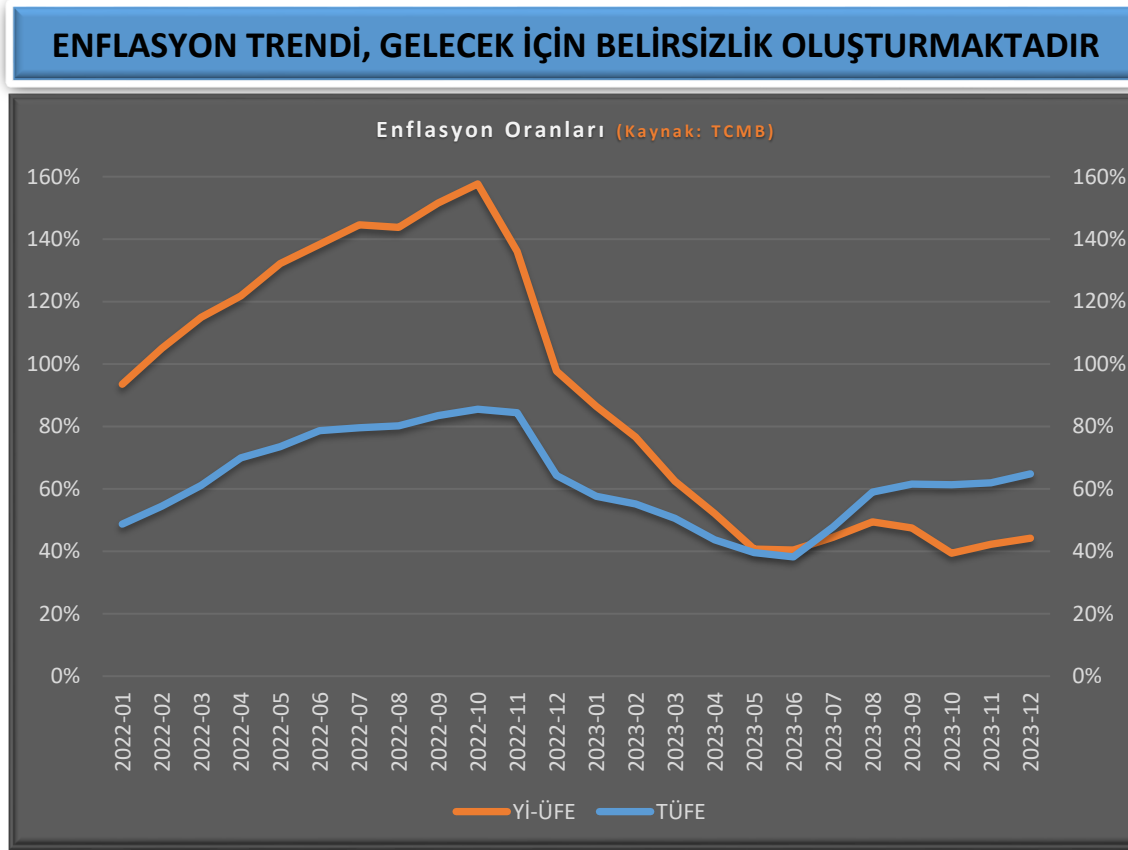
3. Cari İşlemler Dengesi

- Grafiğe göre cari işlemler hesabı 2018'in ikinci dönemi ile 2019'un ikinci dönemi arası hariç sürekli açık vermiştir.
- Grafiğe yansıtılmamış olan finans hesabı ise dalgalı bir seyir takip etmiştir.
- 2022 yılında son derece yüksek seyreden cari açığın ana nedeni dış ticaret dengesinde görülen bozulmadır.
- 2023 yılında başlayan toparlanma sürecinin 2024 yılında ivme kazanması beklenmektedir.

B. PARASAL GÖSTERGELER

4. Enflasyon Oranları

- Son iki yılın açıklanan resmi enflasyon oranlarına bakıldığında TÜFE'ye bağlı enflasyon oranları ile Yİ-ÜFE'ye bağlı enflasyon oranları arasında güçlü bir korelasyon olduğu; ancak iki değer arasındaki makasın enflasyon oranları yükseldikçe arttığı gözlemlenmektedir.

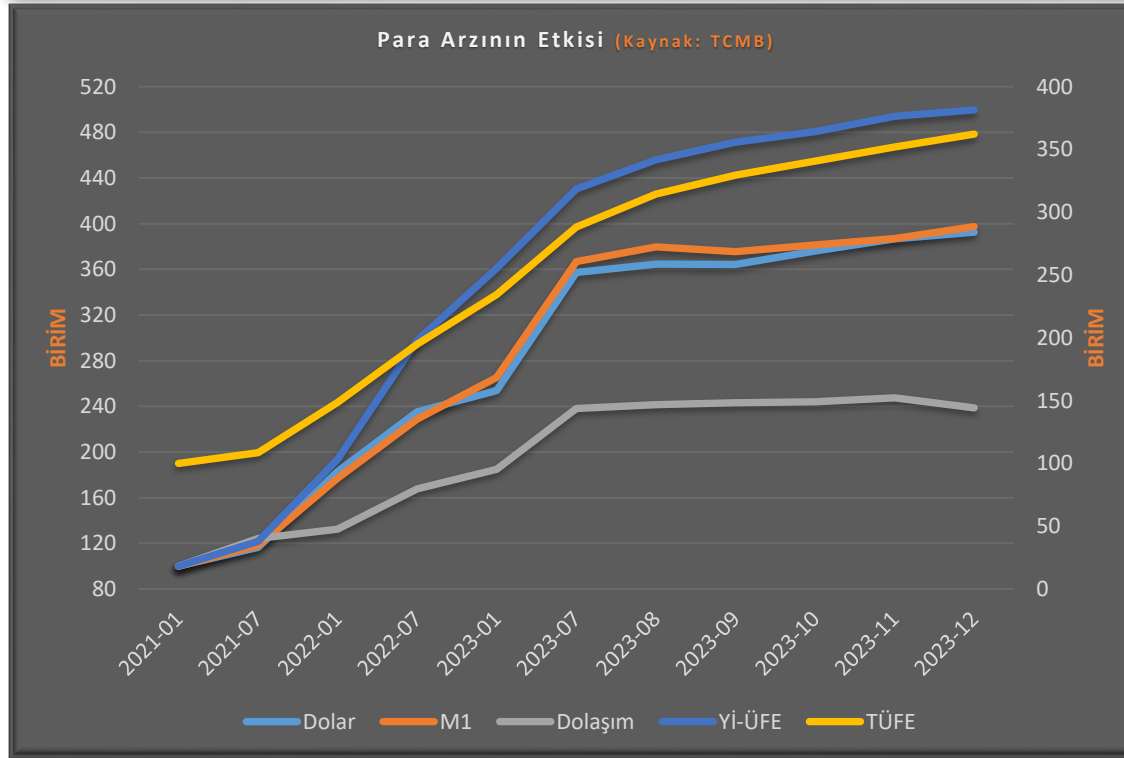
- Her iki endeks de 2022'nin sonlarından itibaren düşüşe geçmiş olmakla birlikte, vergi oranlarındaki artışla birlikte yeniden yükselişe geçmiştir. Ancak bu sebebe bağlı artışın geçici olacağı tahmin edilmektedir.

- Uzun süredir TÜFE'den yüksek seyreden Yİ-ÜFE, 2023'ün ikinci yarısından itibaren TÜFE'nin altında bir seyir izlemektedir.

B. PARASAL GÖSTERGELER

5. Emisyon Hacmi ve Diğer Göstergeler

PARA ARZI İLE Yİ-ÜFE ENDEKSİ ARASINDA YAKIN İLİŞKİ VARDIR

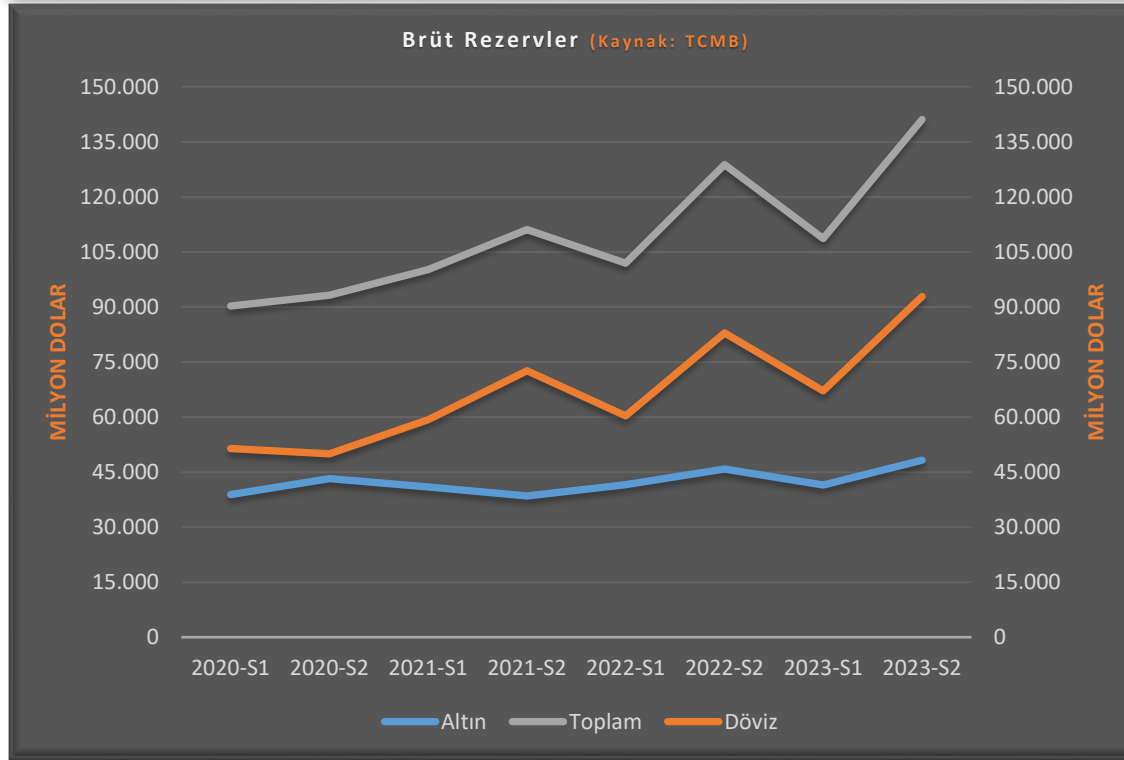

- Dolaşımdaki para miktarının, (1) DOLAR, (2) TÜFE ve (3) ÜFE ile olan ilişkisini ortaya koyan yandaki grafiğe göre başta Dolar kuru para arzı (M1) arasında olmak üzere tüm verilerin birbirleri ile doğru orantılı olduğu ortaya çıkmaktadır.
- Düşük faiz politikasına bağlı olarak artan para arzı hem enflasyon düzeyine hem de döviz kurundaki artışa yansımıştır.
- En yüksek korelasyon dolar kuru ile M1 para arzı arasındadır.

B. PARASAL GÖSTERGELER

6. Merkez Bankası Rezervleri

BRÜT REZERVLERDE SON 6 AYDA DÜŞÜŞ GERÇEKLEŞMİŞTİR

- Merkez Bankasının altın ve döviz cinsinden rezervlerinin dağılımını gösteren grafiğe göre toplam rezervler 2022 yılının sonu itibariyle 128 milyar dolar düzeyinden 2023 yılının Haziran ayı sonu itibariyle 108 milyar dolara düşmüştür.

- 2023 yılının ikinci yarısında rezervlerde yeniden artış olmuş ve 141 milyar dolara kadar yükselmiştir.

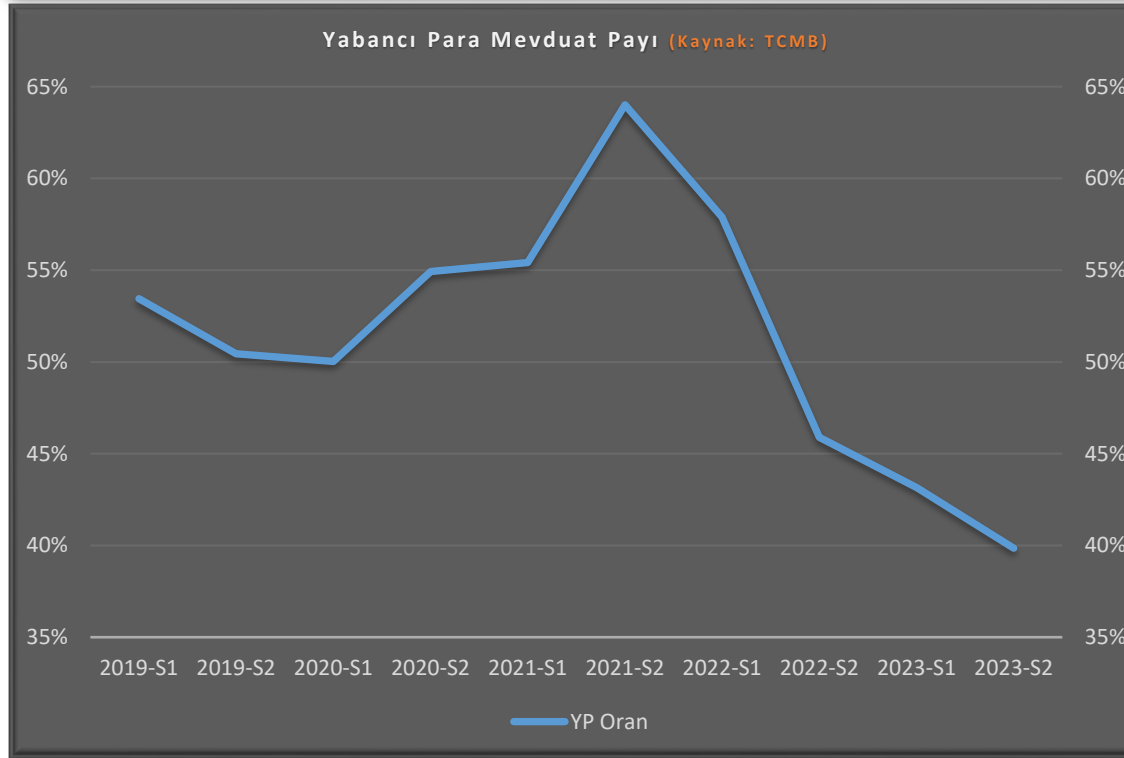
- Net rezerv hesabında brüt rezervlerden bilançodaki tüm yabancı para cinsinden yükümlülükler çıkartılmaktadır.

- Swap yoluyla yerli para karşılığında geçici süreyle alınan döviz ve altınların dikkate alınmaması halinde net rezervler, 1 Mart 2024 itibariyle, eksi 47,8 milyar dolar düzeyindedir. (<https://www.mahfiogilmez.com/2024/03/turkiye-ekonomisi-mart-2024-itibaryla.html>)

C. FİNANSAL PİYASALAR

1. Türk Lirası ve Döviz Cinsinden Mevduatlar

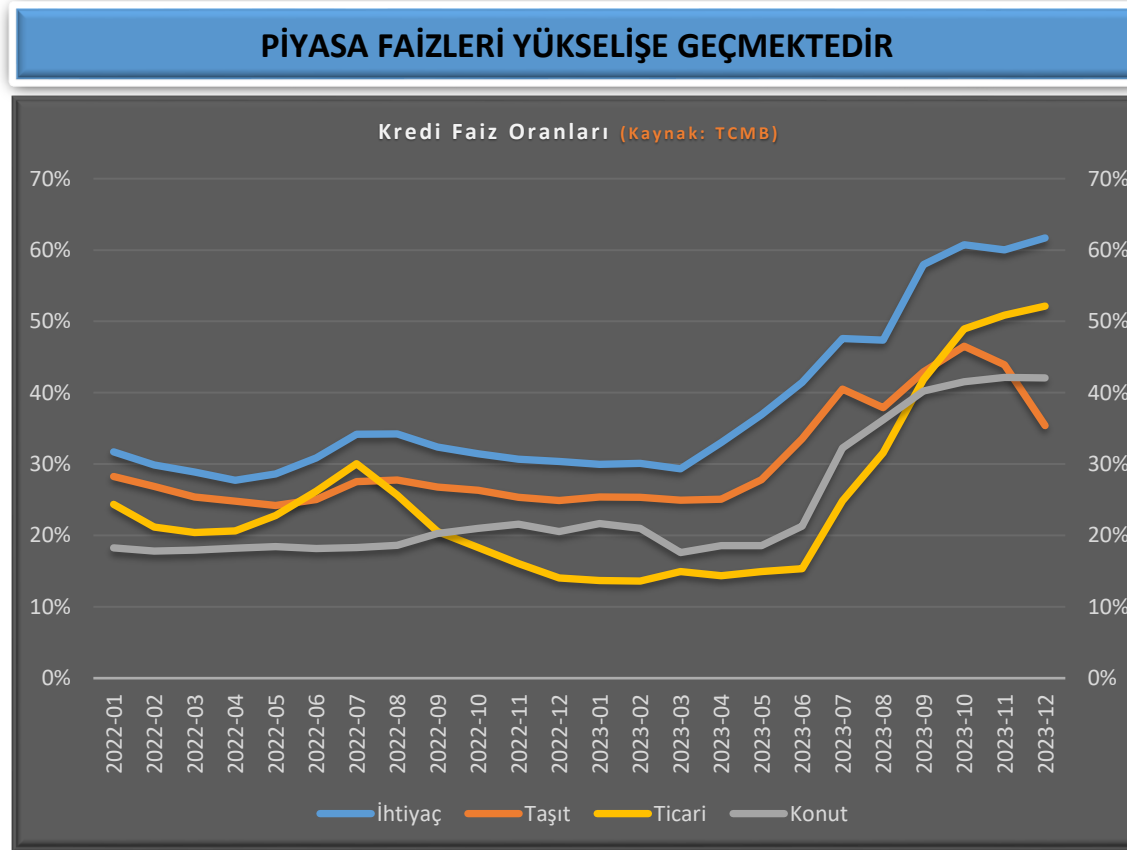
KKM, MEVDUATTA TL'NİN PAYINI KESKİN ŞEKİLDE ARTIRMIŞTIR

- Bankacılık sektöründeki mevduat payını gösteren grafiğe göre “Türk Lirası Mevduatlar”ın toplam mevduatlar içindeki payı Aralık 2021 dönemine kadar, kur artışı ile paralel olarak azalmıştır.
- Kur korumalı mevduat uygulaması ile birlikte, dövizli mevduattan Türk Lirası mevduata keskin bir dönüş yaşanmış ve yabancı para mevduatın payı, son 5 yıl içerisindeki en düşük seviyeye kadar gelmiştir.

C. FİNANSAL PİYASALAR

2. Kredi Faiz Oranları

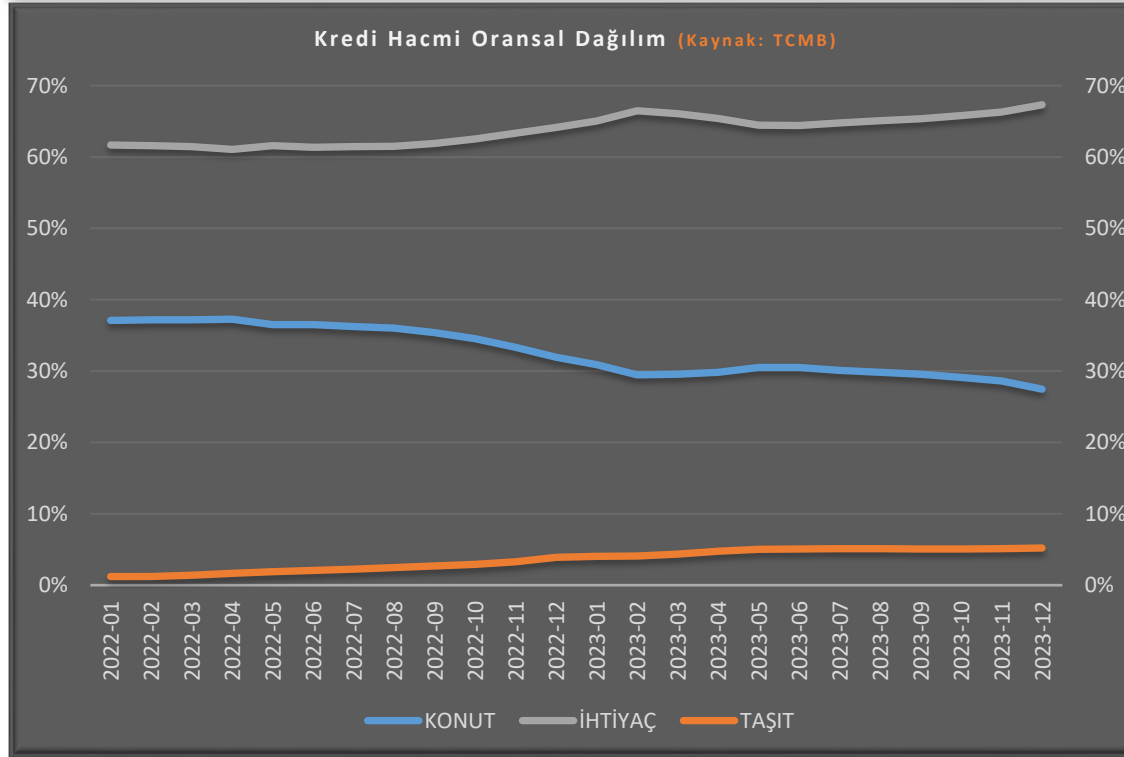

- Merkez bankası politika faizinin artması ile birlikte genel olarak ihtiyaç, taşıt, konut ve ticari kredi faiz oranlarının da arttığı; özellikle ihtiyaç kredisi faiz oranlarının görece bu politikadan daha fazla etkilendiği gözlemlenmektedir.
- Ticari kredi faiz oranlarına ilişkin verilerin detaylı analizinde, kamu bankalarının ilan edilen faiz oranlarının, resmi verilere yansıyan değerleri aşağıya çektiği görülmektedir.
- Dikkat çeken bir başka veri, son iki ayda taşıt kredi faiz oranlarında gözlemlenen düşüş eğilimidir.

C. FİNANSAL PİYASALAR

3. Kredi Hacmi

SON 6 AYDA KONUT KREDİLERİNİN PAYI BİR MİKTAR GERİLEMİŞTİR

- Kredi hacminin türler itibariyle dağılımını gösteren yandaki grafiğe göre, taşıt kredilerinin toplam kredi hacmi içerisindeki payı artışa geçmiştir.

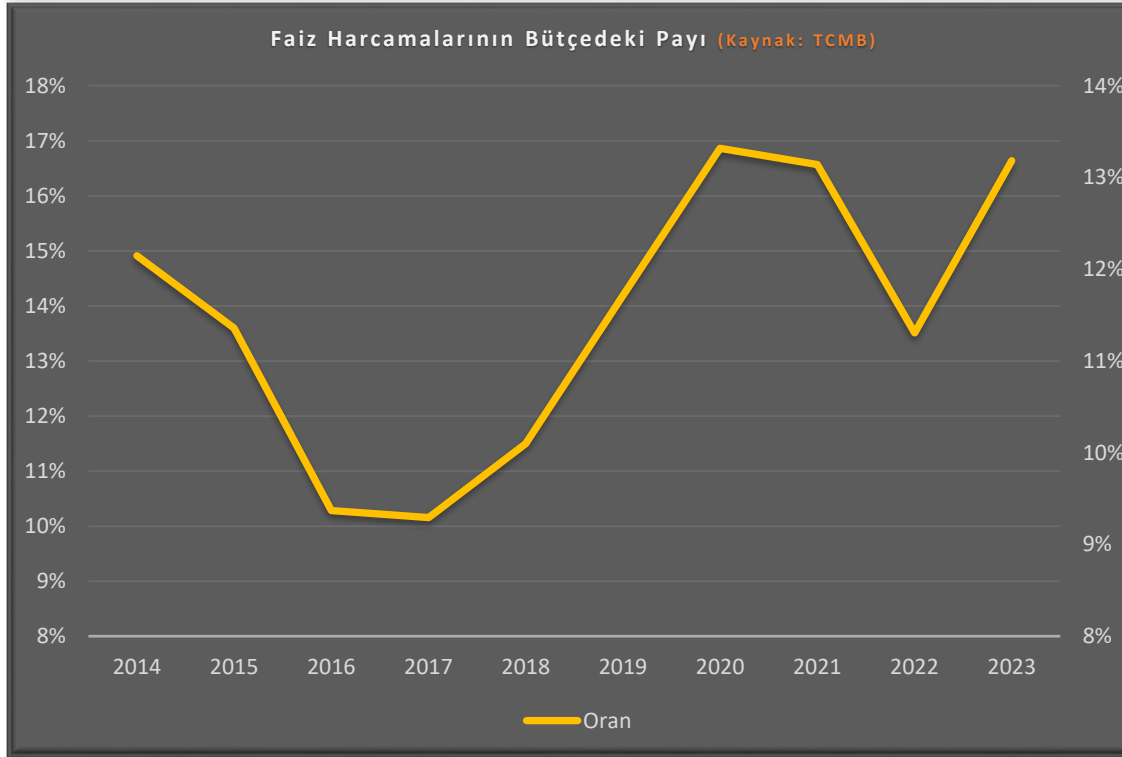
- Taşıt fatura değeri arttıkça, kullanılmasına izin verilen kredi tutarı ve kredi vadesi, BDDK kararı çerçevesinde kademeli olarak azalmaktadır. Buna rağmen taşıt kredisi payı artmaktadır. Pandemi döneminde oluşan arz sıkıntısının ortadan kalkmaya başlamasının, taşıt piyasasını canlandırdığı ve buna bağlı olarak kredi hacmini arttığı ifade edilebilir.

- Konut kredilerinin toplam kredi hacmi içerisindeki payı ise görece azalmaktadır. Azalış, ekonomideki belirsizlik ortamının devam ettiğine işaret etmektedir.

D. KAMU MALİYESİ

1. Bütçe İçinde Faiz Harcamalarının Payı

BÜTÇE HARCAMALARI İÇİNDE FAİZİN PAYI 2017'YE GÖRE ARTMIŞTIR

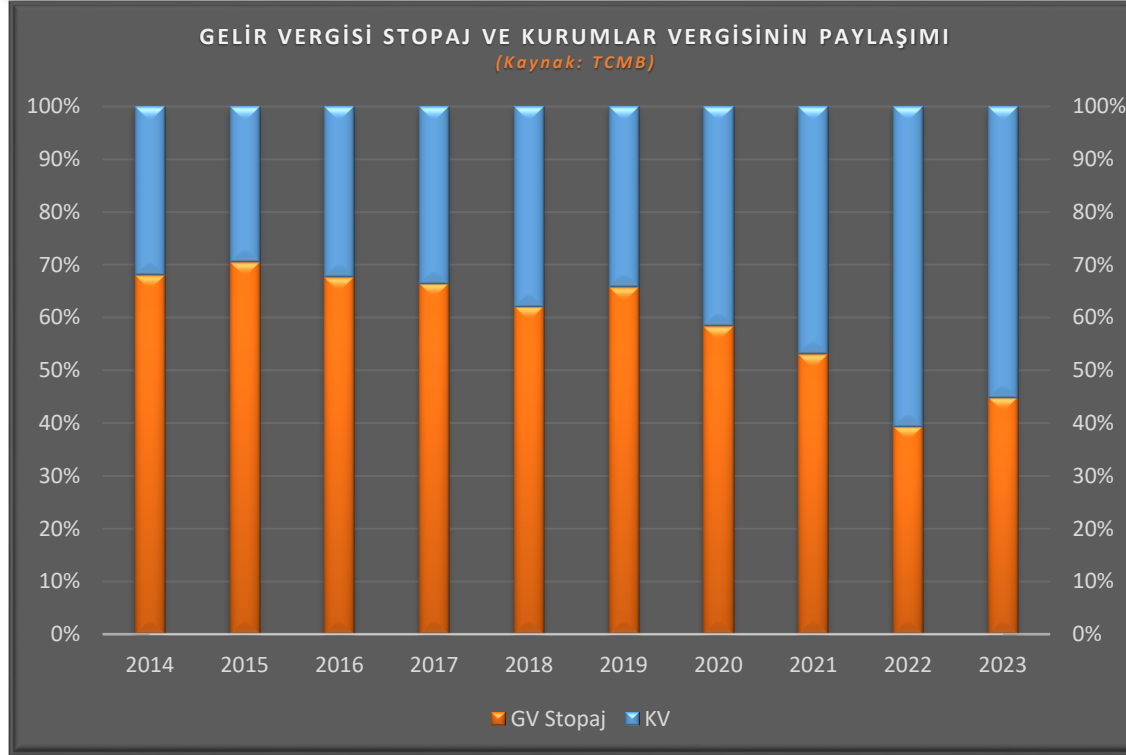

- Bütçe gelirleri içerisinde faiz giderlerinin payı 2014-2017 döneminde azalış; 2018-2020 döneminde ise artış göstermiştir.
- 2020 yılından sonra azalışa geçen faiz harcamalarının payı, 2022'de tekrar yükselişe geçmiştir.

D. KAMU MALİYESİ

2. Vergi Gelirleri

ENFLASYONUN ÜCRETLERİ ERİTMESİ, VERGİ GELİRLERİNE YANSIMIŞTIR

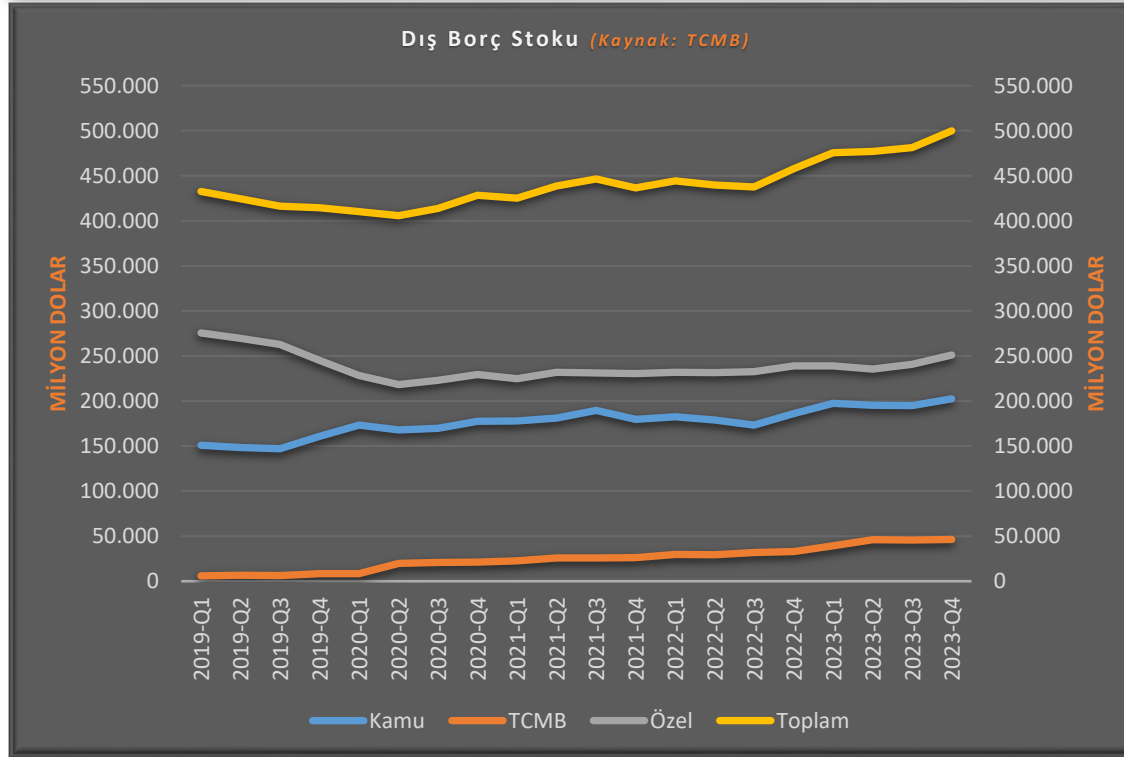

- Bütçe gelirleri içerisinde yer alan “Gelir Vergisi Stopaj” ile “Kurumlar Vergisi” tutarlarının karşılaştırılmasında, son yıllarda Kurumlar Vergisinin payı hızlı bir şekilde artış göstermiştir.
- Ancak 2023 yılında sürecin bir miktar tersine döndüğü gözlemlenmektedir.
- Enflasyondan kaynaklanan kazançların kurumlar vergisi matrahına dahil olması kurumlar vergisinin payının artmasının ana nedeni olarak ifade edilebilir. Ücretlerin yükselen enflasyon oranına uyum sağlamak üzere gecikmeli olarak güncellenmesi de 2023 yılında grafiğin terine dönmeye başlamasının gerekçesi olarak ifade edilebilir.

D. KAMU MALİYESİ

3. Dış Borç Stoku

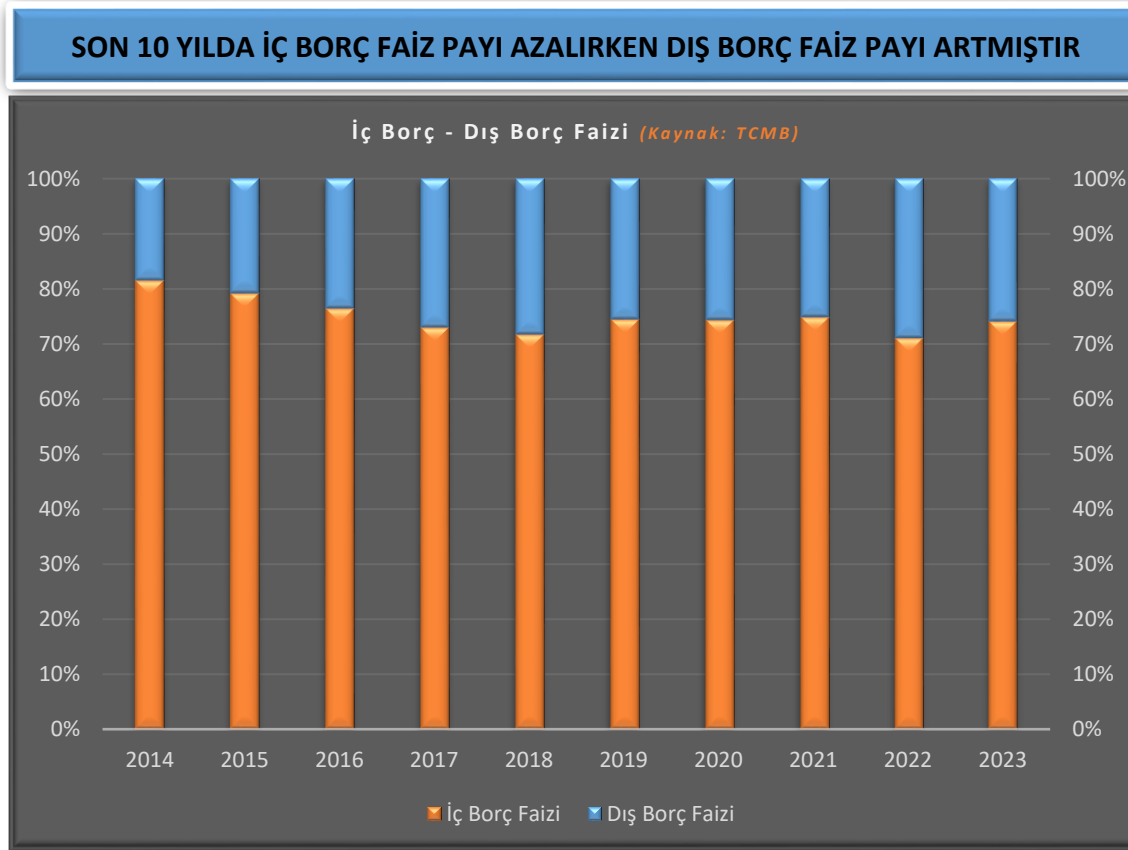
SON 5 YILDA ÖZEL SEKTÖR DIŞ BORÇ STOKU AZALIRKEN KAMUNUN ARTMIŞTIR

- Son beş yılın üçer aylık dönemleri itibariyle geçerli grafiğe göre kamunun dış borç stoku artarken, özel kesimin dış borç stoku azalmaktadır. Toplam borç stoku içerisindeki payı oldukça az olan Merkez Bankasının borcu ise son beş yılda yaklaşık 8 kat artış göstermiştir.
- Özel sektör dış borç stokunda son yılda hafif düzeyde artış oluşmuştur.

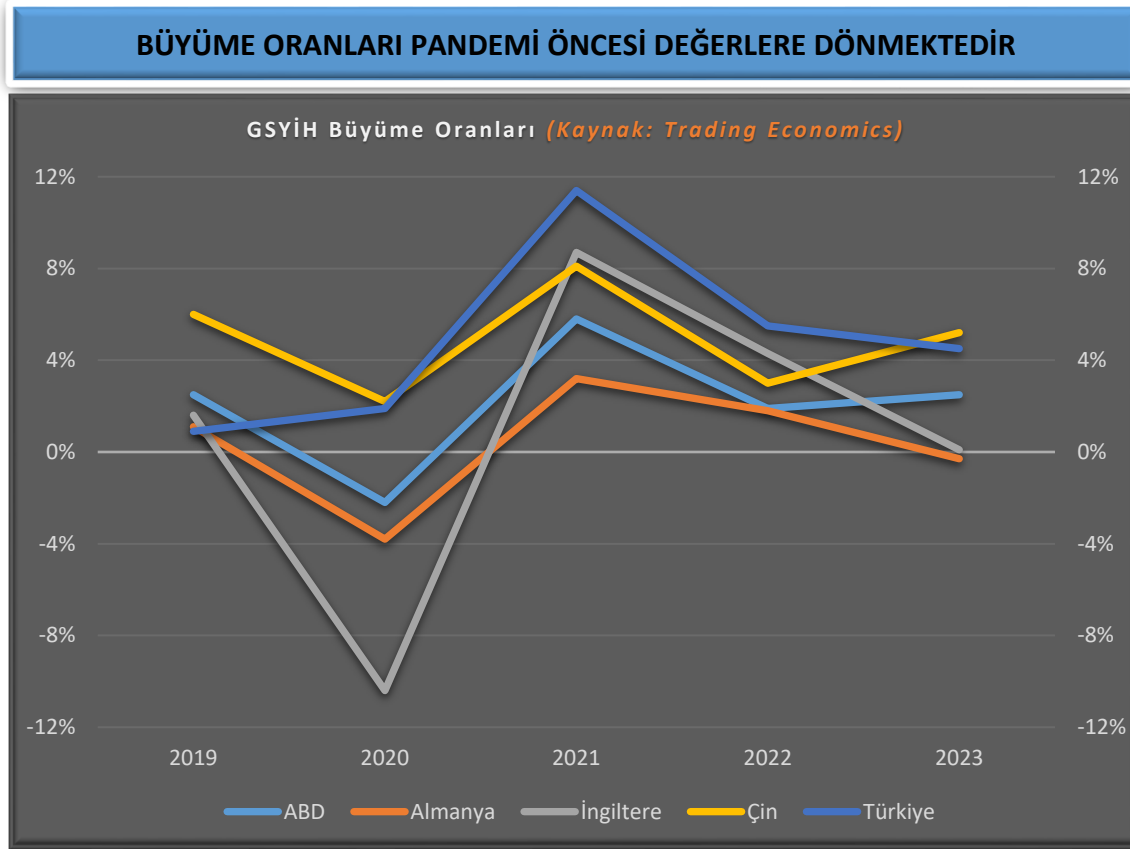
D. KAMU MALİYESİ

4. İç ve Dış Faiz Harcamaları

- 2014 yılından 2023 yılına doğru, toplam faiz giderlerinin dış borca isabet eden kısmının, iç borca isabet eden kısmı karşısında kısmen azaldığı gözlemlenmektedir.
- Azalış 2018 yılına kadar sürmüştü sonrasında dış borç faizlerinin payı yeniden artışa geçmiştir. Ancak 2014 yılı seviyesine ulaşmamıştır.

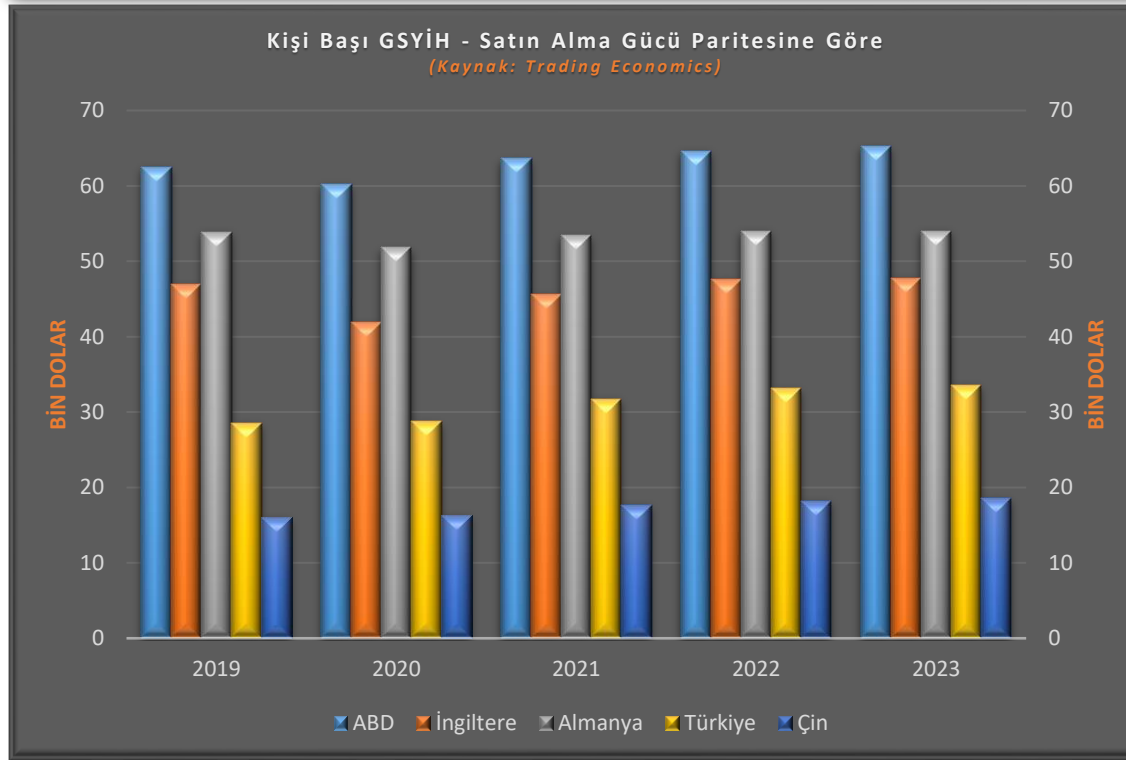
1. Ülkelerin Gayrisafi Yurtiçi Hasılası (GSYİH)

- Yandaki grafikte seçili ekonomilerin son beş yıl itibariyle geçerli büyüme oranları yer almaktadır.
- 2020 yılı ortası itibariyle Çin ve Türkiye dışında ekonomilerin önemli ölçüde küçüldüğü görülmektedir.
- Bank of England verilerine göre 2020 yılı daralması 1709 yılından bu yana görülen en büyük daralmadır.
- 2021 yılı ortası itibariyle ise baz etkisiyle de birlikte, ekonomiler, genel olarak önemli büyüme oranları kaydetmişlerdir.
- 2023 yılı itibarıyla ise büyüme oranları yavaşlamış ve Almanya ve İngiltere gibi önemli ekonomiler büyüme kaydetmemişlerdir.
- Çin, pek çok büyük ekonomiden ayrılmış, pandemi dönemindeki büyümedeki yavaşlama sınırlı olduğu gibi 2023 yılında ciddi büyüme oranlarına ulaşmıştır.
- Türkiye ise 2023 yılında %4,5 düzeyindeki büyüme oranına ulaşmıştır.

2. Ülkelerin Kişi Başı GSYİH

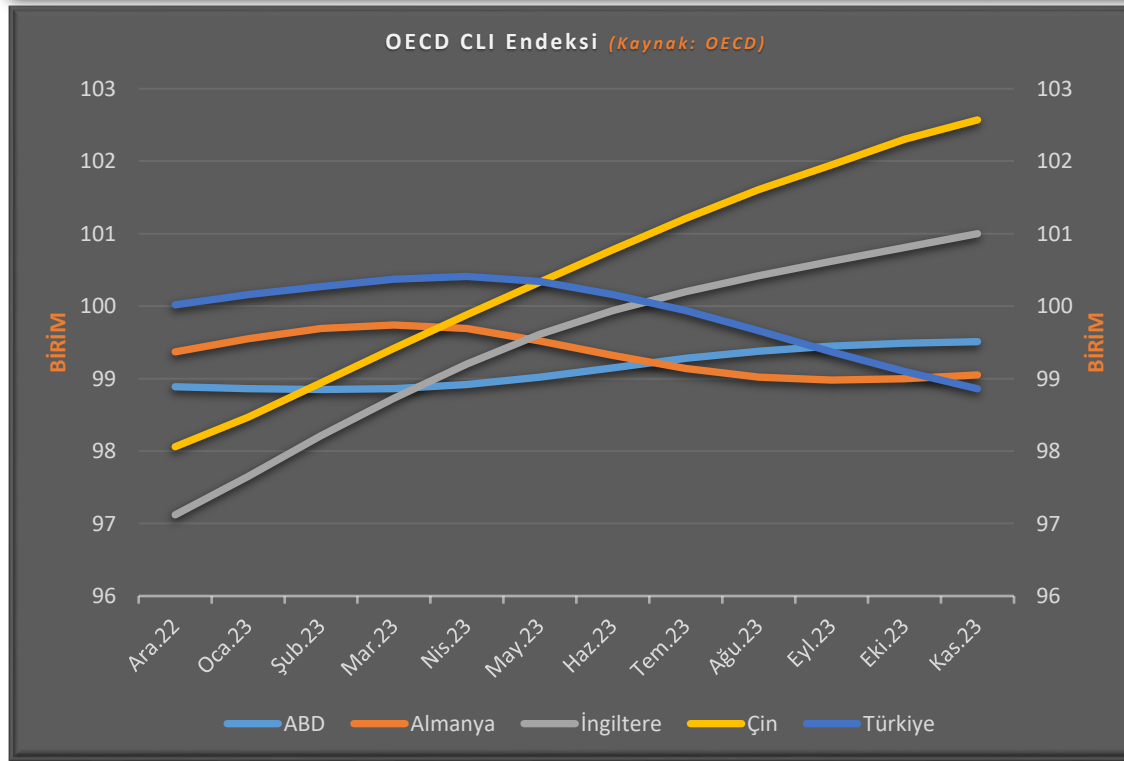
GELİŞMİŞ ÜLKELERİN REFAH SEVİYESİNDEKİ ÜSTÜNLÜĞÜ DEVAM ETMEKTEDİR

- Kişi başı GSYİH (satın alma gücü paritesine göre) ülkelerin refahının önemli bir göstergesidir.
- Seçili diğer ülkelerde, kişi başı GSYİH salgının etkilerinin en yüksek olduğu 2020 yılı itibariyle azalma göstermiştir.
- Başta ABD olmak üzere gelişmiş ekonomilerin gelişmekte olan ekonomilere göre refah seviyesindeki belirgin üstünlüğü halen korunmaktadır.

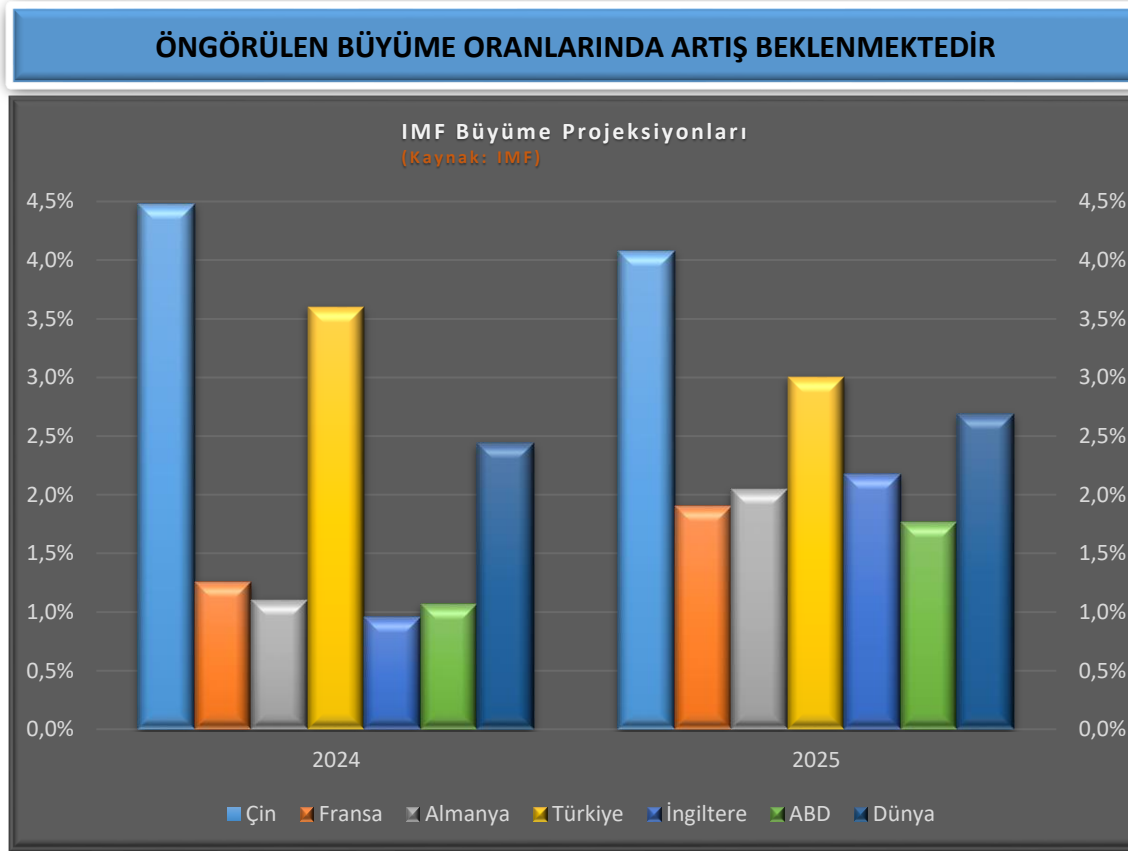
3. OECD Birleşik Öncü Göstergeler (OECD CLI Endeksi)

ÇİN VE İNGİLTERE'YE YÖNELİK OLUMLU BEKLENTİLER ARTMAKTADIR

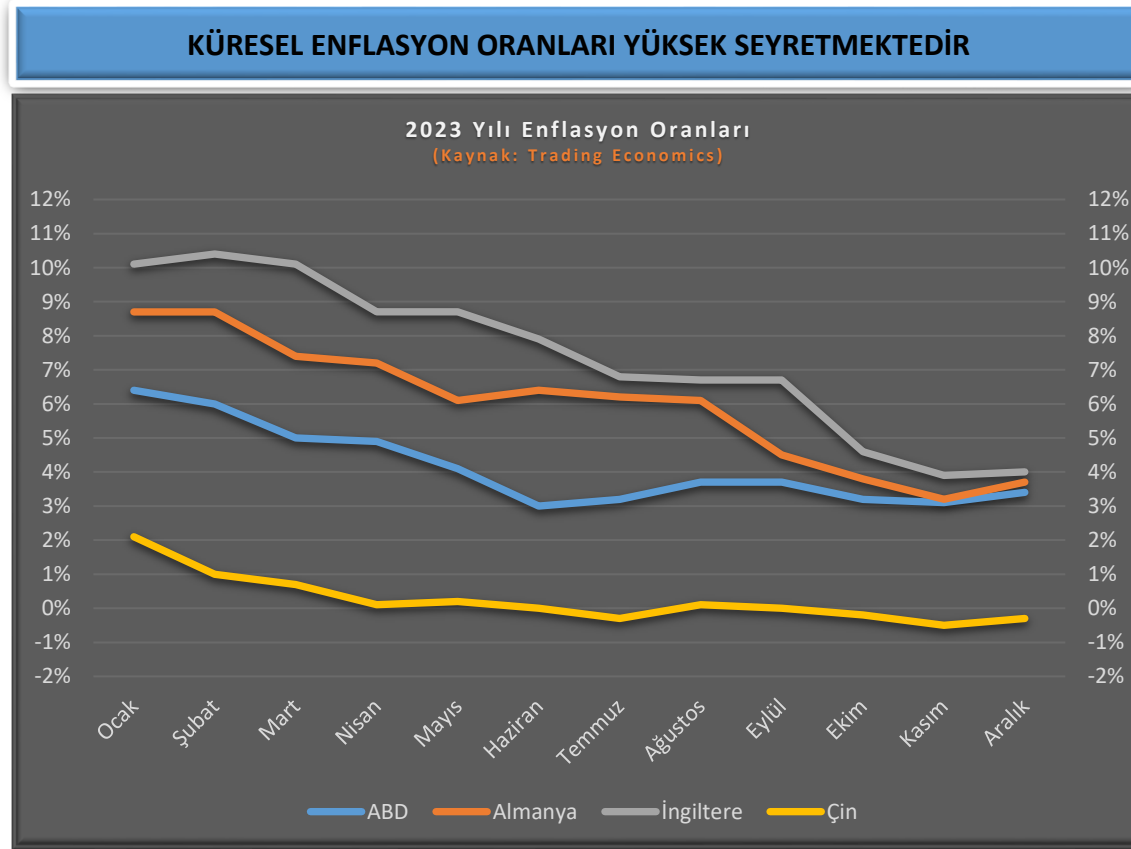
- OECD CLI Endeksi ekonominin uzun dönemli trendine göre kısa vadeli dalgalanmaları tespit etmek üzere niteliksel değerlendirme yapmak üzere tasarlanmıştır.
- Ekonomilerdeki dönüş noktalarını önceden belirleyebilmek amacıyla oluşturulmuştur.
- Mevcut ve kısa dönemli geleceğe ilişkin analizlere olanak sağlaması açısından ekonomi oyuncuları için önemli bir araç haline gelmiştir.
- 100 seviyesi, ilgili ülkenin uzun vadeli trendini (potansiyelini) ifade etmektedir.
- Seçili ülkelerden Çin ve İngiltere, 2022 yılı sonundan 2023 yılı sonuna doğru hızla uzun dönemli trendlerinin üzerine çıkmıştır. Türkiye ise yıl başı itibarıyla uzun dönemli trendin üzerindeki değerinde, Nisan 2023 döneminden sonra azalış başlamış ve yıl ortasından itibaren uzun dönemli trendin altında kalmıştır.

4. IMF Büyüme Projeksiyonları

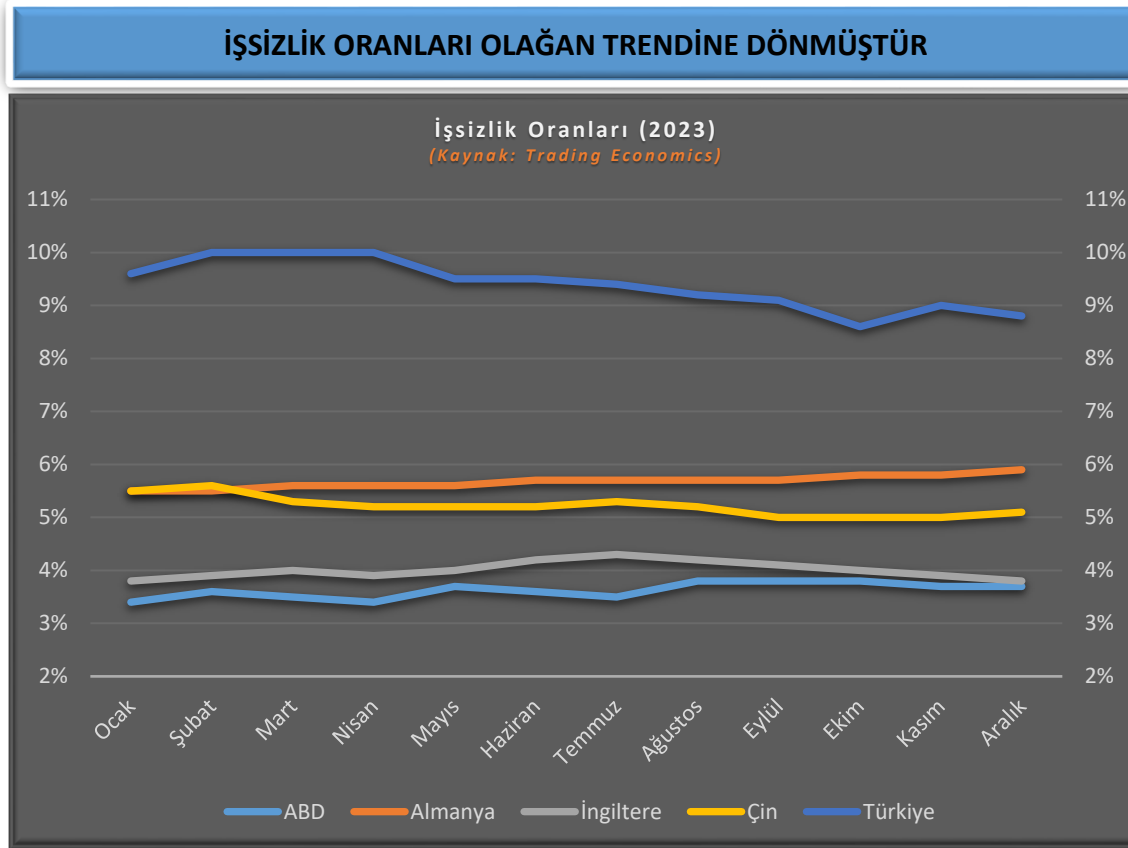
- IMF belirli aralıklarla büyüme projeksiyonları yayınlamaktadır.
- Son projeksiyonda 2024 ve 2025 yılları için dünyadaki toplam büyümeyi %2,4-%2,7 arasında tahmin edilmiştir.
- Projeksiyonda gelişmiş ekonomiler için 2024 yılında düşük büyüme veya daralma öngörülürken 2025 yılı için %2 dolaylarında büyüme oranları öngörülmektedir.
- Çin için büyüme oranlarında 2024 – 2025 arasında %4,5'ten %4'e doğru azalma beklenmektedir.
- Türkiye için ise 2024 ve 2025 yılları beklenen büyüme oranları sırasıyla %3,6 ve %3'tür.

5. Küresel Enflasyon Oranları

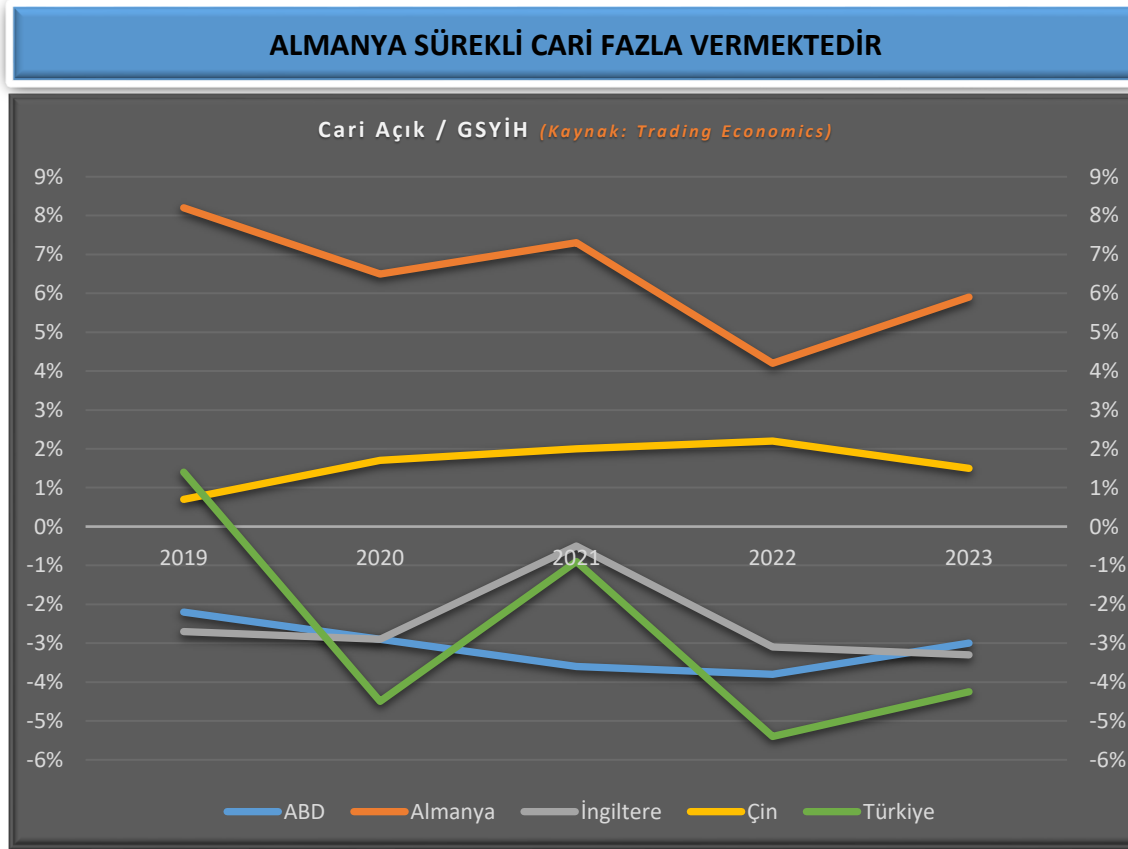
- Salgın ile birlikte dünya genelinde devreye alınan para ve maliye politikaları ve özellikle 2022 yılında başlayan Rusya Ukrayna savaşı sonucunda 2021 ve 2022 yıllarında enflasyon oranları önemli ölçüde artmıştır.
- Çin, bu trendden ayrılmış; öyle ki 2023 yarı yıl sonu itibariyle ülkede yıllık enflasyon %0,1 oranında gerçekleşmiştir. Bunda Çin'in salgın ile mücadelesinde dünya geneline göre farklı olarak sıfır yayılma politikaları kapsamında sert önlemlerinin tüketici talebini düşürmüş olmasının önemli etkisinin bulunduğunu değerlendirmekteyiz.
- Pandeminin ortadan kalkmasıyla birlikte enflasyon oranlarında düşüş gözlemlenmektedir.

6. Küresel İşsizlik Oranları

- Pandeminin ortadan kalkmasından sonra 2023 yılı içerisinde işsizlik oranlarının yatay trende girdiği gözlemlenmektedir.
- Yine de Pandemi sonrası anti enflasyonist politikaların işsizlik üzerinde etkisi olduğu göz önünde bulundurulduğunda, ilerleyen dönemlerde işsizlik oranının azalmasının beklendiği ifade edilebilir.
- Türkiye’de de işsizlik oranlarının düşmekte olduğu ancak uzun yıllardır seyrettiği gibi diğer ülkelere göre yüksek seyrettiği görülmektedir.

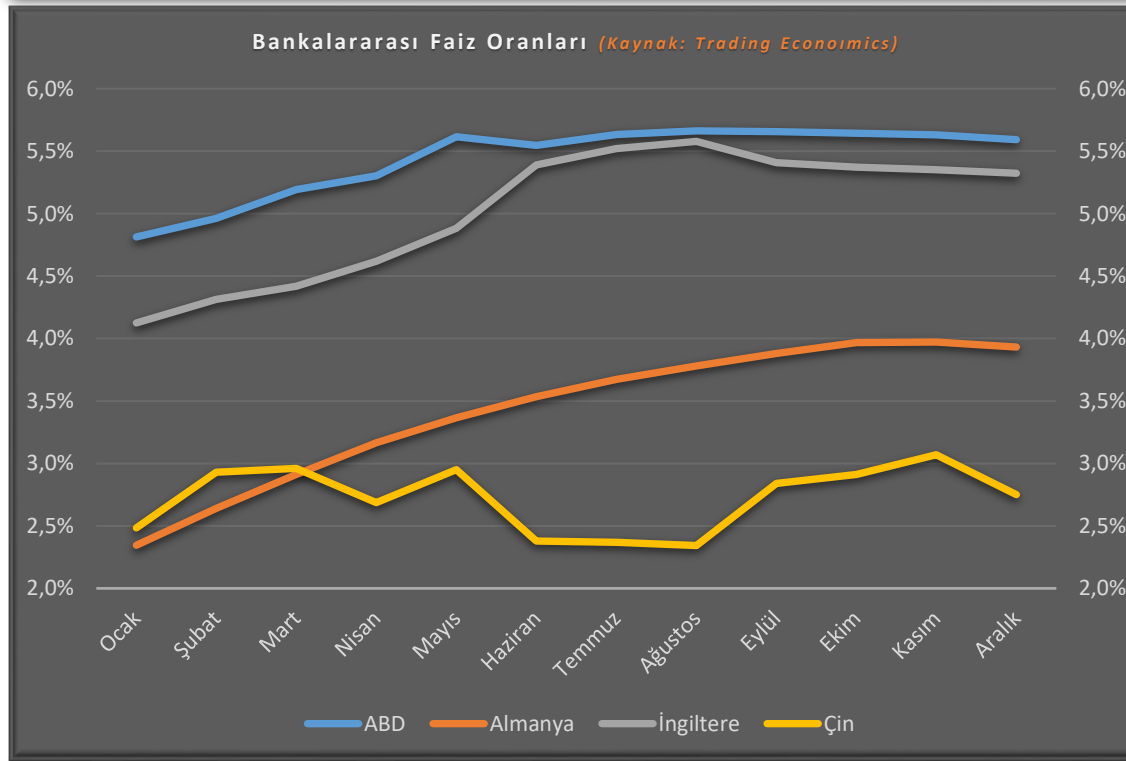
7. Cari Denge/GSYİH

- Yandaki grafikte, yıl sonları itibariyle cari dengenin milli gelire oranları sunulmaktadır.
- Cari Denge/GSYİH oranı ekonomilerin dış ticaret açığının bir göstergesidir.
- Ekonomilerdeki gelişmeler ekonomilerin dış ticaret dengelerini de etkilemektedir. Göstergenin fazla vermesi merkez bankalarının rezervlerini artırıcı ve yerel paranın değerlenmesi yönünde etki gösterebilmektedir.
- Göstergenin açık vermesi gerekli finansman bulunamaması halinde rezervleri azaltıcı ve yerel paranın değer kaybetmesi yönünde etkide bulunabilmektedir.
- Geleneksel olarak fazla veren Almanya ve Çin 2019-2023 döneminde de fazla vermiştir. Diğer ülkeler anılan dönemde genel olarak açık vermiştir.
- 2022 yılında başlayan Rusya Ukrayna savaşının analize dahil edilen ekonomilerin çoğunun cari dengesini negatif yönde olumsuz etkilediğini değerlendirmekteyiz.

8. Küresel Faiz Oranları

KÜRESEL FAİZ ORANLARI PANDEMİ SONRASINDA YÜKSELİŞ TRENDİNE GİRMIŞTİR

- Bankalar arası faiz oranlarını gösteren grafiğe göre faiz oranları Çin hariç tüm seçili ülkeler için artış trendindedir.
- Pandemi sırasında alınan genişletici politikalar enflasyona neden olduğundan, pandemi sonrası enflasyonla mücadele için faiz oranlarının artırılması kaçınılmaz hale gelmiştir. Faiz oranlarındaki yükselişin nedenin de bu olduğu ifade edilebilir.

MERKEZ OFİS

Spine Tower Maslak Mah. Saat Sok. No: 5 Kat:
25-26-28 Sarıyer 34485 - İstanbul
T. +90 (212) 285 01 50
F. + 90 (212) 285 03 40-43
M. gym@gureli.com.tr
M. gureliymm@hs02.kep.tr

ANKARA

ASO Kule Atatürk Bulvarı No:193 Kat:9 PK. 06680
Kavaklıdere / Ankara
T. +90 (312) 466 8420
F. +90 (312) 466 8421
M. gymankara@gureli.com.tr

ANTALYA

Fener Mah.1964 Sok. No:36 Kat:1 D:4 Kemal
Erdoğan Apt. Muratpaşa / Antalya
T. +90 (242) 324 3014
F. +90 (242) 324 3015
M. gymantalya@gureli.com.tr

BURSA

Odunluk Mah. Akademi Cad. Zeno İş Merkezi D
Blok Kat:7 D:31 Nilüfer / Bursa
T. +90 (224) 451 2710
F. +90 (224) 451 2779
M. gymbursa@gureli.com.tr

İZMİR

Atatürk Cad. Ekim Apt. No:174/1 Kat:5 D:9
Alsancak / İzmir
T. +90 (232) 421 2134
F. +90 (232) 421 2187
M. gymizmir@gureli.com.tr

TEKİRDAĞ

Yavuz Mah. Ferman Sok. No: 3/7 K:2
Süleymanpaşa/Tekirdağ
T. +90 (282) 261 2530
F. +90 (282) 261 8322
M. gymtrakya@gureli.com.tr

“Bu rapor Güreli Yeminli Mali Müşavirlik ve Bağımsız Denetim Hizmetleri A.Ş. (Güreli YMM) tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık ve lisanslı kaynaklardan elde edilen güncel bilgiler ve grafikler kullanılarak sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Güreli YMM, bu raporda yer alan bilgilerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Yine de çalışmadaki bilgilerin ve yorumların kullanılmasının ve/veya sunulan verilerdeki hata ve eksikliklerin doğurabileceği her türlü olumsuz sonuçtan dolayı Güreli YMM ve her türlü çalışanı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz. Hiç kimse özel durumuna uygun bir uzman görüşü almaksızın, bu dökümanda yer alan bilgilere dayanarak hareket etmemelidir. Tüm hakları saklıdır. ©2023 Güreli Yeminli Mali Müşavirlik ve Bağımsız Denetim Hizmetleri A.Ş., “Baker Tilly” isim kullanım hakkına sahiptir.”